

Ontdek
de nieuwe wereld
van Uk&Puk 2.0

vernieuwd!

**uk
& puk**

Ga je mee?

DEMO
katern

WELKOM

Welkom bij de nieuwe Uk & Puk! Heel graag geven we je een soort 'sneak preview' van deze vernieuwde versie van Uk & Puk. Daarom hebben we een demo-versie van het themakatern *Puk gaat op stap* gemaakt. Dit demo-katern heb je nu in handen. In dit katern vind je:

- een korte inleiding bij dit thema
- doelenschema's kansen creëren en kansen grijpen
- 4 activiteiten voor baby's en jongste dreumesen (0 tot 1,5 jaar)
- 6 activiteiten (twee kern- en vier keuze) voor kinderen van 1,5 tot 4 jaar

INLEIDING

Wat ga je doen?

In dit themakatern gaat Puk op stap en staat 'verkeer en vervoer' centraal. De kinderen ontdekken samen met jou spelenderwijs welke vervoersmiddelen er zijn, hoe ze eruit zien, welke geluiden ze maken en ze spelen verkeerssituaties na. Ze ontdekken het verkeersplein en gaan veel naar buiten om te wandelen en ontdekken het verkeer. In het thema *Puk gaat op stap* heeft Puk regelmatig hulp nodig. In de eerste activiteit is hij bijvoorbeeld ineens verdwenen. Daarnaast wil hij hulp bij het oversteken, moeten zijn speelgoedauto's of fiets gewassen worden en hij wil een ritje maken met de bus of trein. De kinderen helpen Puk telkens met een ander 'probleem' en ontdekken spelenderwijs verschillende verkeerssituaties en verschillende typen vervoer. Het verkeersplein is in dit thema de centrale themahoek, die je samen met de kinderen steeds verder uitbreidt.

Het is belangrijk dat het thema aansluit bij enerzijds de ontwikkelingsbehoeften van de kinderen en anderzijds bij hun belevingswereld. In interactie met de kinderen bepaal jij het verloop van de activiteiten. Op deze manier sluit jij aan bij de ontwikkelingsbehoeften van de groep, ontstaat er autonomie voor jou én is er ruimte voor inbreng van het kind, waardoor de betrokkenheid van het kind bij een activiteit groot is.

Hoe werk je opbrengstgericht?

Opbrengstgericht werken vormt de basis van Uk & Puk versie 2.0. In de Gebruikswijzer lees je hoe je met Uk & Puk opbrengstgericht werkt. In grote lijnen is dit als volgt: je bekijkt wat de ontwikkelingsbehoeften van jouw groep zijn, je stelt doelen bij die behoeften en bekijkt welke activiteiten je kunt aanbieden om de kinderen ontwikkelingsstappen te laten zetten. Aan het begin van elk thema maak je een themaplanning. Je gebruikt daarbij de informatie die je hebt over je groep: de samenstelling van de groep, de thema-evaluatie van het vorige thema, de inrichting van je speelleeromgeving en de mogelijkheden die hier zijn. Elk thema kun je flexibel inzetten: je kiest die activiteiten die passen bij de doelen waar je met jouw groep aan wil werken. Binnen de activiteiten zijn naast de hoofddoelen suggesties te vinden voor het werken aan andere doelen. Zo pas je de activiteiten op ieder moment aan, aan de behoeften van je groep.

Aansluiten bij verschillende ontwikkelingsniveaus

Houd rekening met de verschillende ontwikkelingsniveaus. Binnen Uk & Puk doe je dat op de volgende manier:

- Kinderen 0 tot 1,5 jaar oud: focus op 'ervaringen opdoen'
- Kinderen 1,5 tot 2,5 jaar oud: focus op 'ervaringen uitbreiden en vaardigheden oefenen'
- Kinderen 2,5 tot 4 jaar oud: focus op 'vaardigheden toepassen en uitbreiden'.

Deze leeftijdsindeling geeft richting aan welke activiteiten geschikt zijn voor welke kinderen, maar pas deze flexibel toe. Hoe vlieg jij opbrengstgericht werken aan met dit thema? Dit leggen we uit aan de hand van Keuzeactiviteit 1.1, *Wandelen in de wijk*.

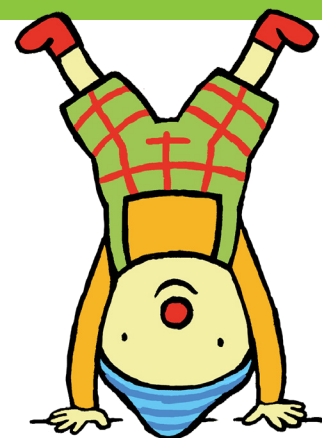
- 0 tot 1,5 jaar: Laat de baby's kennis geluiden rond verkeer en vervoer ervaren, het verkeer bekijken en benoem wat je ziet. Praat veel tegen de baby's en maak oogcontact.
- 1,5 tot 2,5 jaar: Wandel samen met de kinderen door de wijk en praat over wat je tegenkomt. Stel open (denk)vragen zoals 'Waar komt het geluid eigenlijk vandaan, denk jij?' of 'Zullen wij het geluid van die auto nadoen?' Breid deze ervaringen uit door vragen zoals 'Wat voor geluid maakt een fiets eigenlijk?' Oefen basisvaardigheden door simpele verkeersregels te introduceren en deze samen te doorlopen: *Het stoplicht staat op rood, dus we wachten even. Nu is het groen, dan mogen we gaan! We kijken eerst naar links, dan naar rechts, dan nog eens naar links en dan kunnen we gaan!*
- 2,5 tot 4 jaar: Voer tijdens het wandelen spontane gesprekken met de kinderen over de verkeersregels. *Wat zullen we doen als het licht groen is? Wat betekent dit bord eigenlijk?* Breid zo de vaardigheden van de kinderen steeds verder uit. Speel in op hun interesses, dat werkt motiverend!

Interactievaardigheid Respect voor autonomie:

Tijdens deze activiteit mogen de kinderen zelf bepalen hoe ze het verkeersplein willen ontdekken. Laat ze vrij in het kiezen van hun 'voertuig' en respecteer dat niet elk kind in dezelfde snelheid het verkeersplein op wil. Geef elk kind het gevoel dat het mag zijn wie het wil zijn en dat het er toe doet wat hij wil.

De activiteiten in dit thema zijn geen doel op zich, maar vormen een middel om vanuit het thema *Puk gaat op stap* jonge kinderen te stimuleren in hun ontwikkeling. Alle activiteiten samen vormen de basis voor de fase 'Doen' van opbrengstgericht werken.

Dit demo-thema biedt vier uitgewerkte suggesties voor baby's en jongste dreumesen (0 tot 1,5 jaar). Deze activiteiten zijn vooral gericht op het hechtingsproces en het stimuleren van hun zintuigen, motoriek, cognitieve ontwikkeling, en sociale interactie. Voor de doelgroepen dreumesen (1,5 tot 2,5 jaar) en peuters (2,5 tot 4 jaar) bieden we 6 concreet uitgewerkte activiteiten: 2 kernactiviteiten en 4 gekoppelde keuzeactiviteiten. Per activiteit staat aangegeven aan welke doelen je werkt.

Tijdens de activiteiten voor de grote groep is er plaats voor gezamenlijke momenten en de vorming van een groepsgevoel. De activiteiten voor de kleine groep bieden meer ruimte voor interactie, differentiatie en het uitlokken van taalproductie en leveren zodoende een grotere bijdrage aan ontwikkelingsstimulering.

Welke interactievaardigheden gebruik je?

Als professional zet je gedurende de dag interactievaardigheden in. Interactievaardigheden zijn een belangrijk onderdeel van opbrengstgericht werken. In de Gebruikswijzer lees je hier meer over. Tijdens de activiteiten zet je alle interactievaardigheden in. Bij alle kernactiviteiten lichten we één interactievaardigheid eruit. We geven een voorbeeld van hoe je dit aan kunt pakken.

Wat doe je ter voorbereiding?

- Lees deze inleiding en de activiteiten vooraf door. Bekijk welke materialen je nodig hebt, verzamel ze en leg ze klaar.
- Maak een planning: Om opbrengstgericht te werken is het belangrijk te kijken naar de ontwikkelingsbehoefte van jouw groep. Welke doelen hebben prioriteit? Op basis van deze doelen plan je de activiteiten in. Zie ook hoofdstuk 2 van de Gebruikswijzer voor meer informatie over opbrengstgericht werken. Van belang is:
  - Bied elke week twee activiteiten aan: één kernactiviteit en een aan de kernactiviteit gekoppelde keuzeactiviteit. De activiteiten zijn geen doel op zich, maar een middel om spelenderwijs ontwikkelingsstappen bij de kinderen te realiseren.
  - Zorg er bij het inplannen van de activiteiten voor dat elk kind alle activiteiten minimaal één keer doet en dat er ruimte is voor herhaling.
  - Doe de voorbereiding zoveel mogelijk samen met je collega's en de kinderen. Bekijk wat er wel en wat er niet op de locatie of in de groep aanwezig is. Bekijk hoe je ouders kunt inschakelen bij het verzamelen van materialen.
- Maak een taakverdeling, zodat duidelijk is wie van jullie welke activiteit voorbereidt en uitvoert.
- Pas de inrichting van de speelleeromgeving aan.
- Bekijk bij elke activiteit hoe je de zes interactievaardigheden (sensitieve responsiviteit, respect voor autonomie, structuur bieden, uitleg geven, ontwikkelingsondersteuning en de interactie tussen kinderen begeleiden) inzet.
- Bedenk welke vragen je stelt bij de activiteiten om te controleren of de kinderen de activiteit begrepen hebben en of de woorden blijven hangen.
- Bereid voor welke vragen en opmerkingen je gebruikt om taal uit te lokken en de kinderen aan het denken te zetten.
- Bepaal hoe je de woorden in de dagelijkse routines terug laat komen.
- Kopieer de woordenlijst en hang deze op. Zo heb je een geheugensteuntje wat betreft de themawoorden. Het biedt tevens een mooi overzicht waarop ouders kunnen zien aan welk thema en welke woorden daarbij horen.
- Mocht je iemand willen uitnodigen, zoals een buschauffeur, regel dit dan tijdig.

Doelenschema Kansen grijpen en kansen creëren

Met Uk & Puk creëer je kansen met behulp van de geplande activiteiten die je uitvoert. Met kansen grijpen bedoelen we dat je naast alle geplande activiteiten spontane, dagelijkse situaties aangrijpt om kinderen te stimuleren in hun ontwikkeling. Denk bijvoorbeeld aan vrij spel, binnenkomst, buitenspel, eet- en drinkmoment, kring maken, naar binnen en naar buiten gaan en verjaardag vieren. Juist in deze alledaagse situaties waarin de kinderen vrij spelen, kun je kansen grijpen. Hoe? Besteed in gewone dagelijkse situaties aandacht aan interactie met de kinderen. Speel bijvoorbeeld in op de zintuigen, op het taalgebruik, trigger de kinderen met (taal)denkvragen, ben oprecht nieuwsgierig en stimuleer de kinderen om te vertellen, oplossingsgericht te denken. Maak van elke situatie een speelse situatie, zodat jullie plezier hebben. Laat de kinderen zoveel mogelijk ervaringen op doen. Verwoord jouw handelingen en die van de kinderen. Hier leren de kinderen veel van. De volgende schema's laat zien hoe je kansen creëert en kansen grijpt in dit thema.

Voor dit demo-katern laten we bij drie domeinen het doelenschema zien. In de volledige versie krijg je voor alle zeven de domeinen een doelenschema.

Kunstzinnige ontwikkeling

Doelen	Kansen Creëren
<ul style="list-style-type: none"> • De kinderen maken kennis met theater. • De kinderen maken kennis met beeldende vorming. • De kinderen doen ervaring op met dansen. • De kinderen doen ervaring op met muziek.	2.2, 4 3.1, 3.2, 4.1, 5.1 5 6.1

Kansen grijpen

- De inloop is het dagelijkse moment waarop de kinderen hun aandacht weer op het thema richten. Ze vertellen hun ouders erover of laten ze zien wat er al gedaan is in de groep. Zorg voor puzzels met bijvoorbeeld voertuigen of over verkeerssituaties, tijdschriften met afbeeldingen van voertuigen, en bouwmaterialen waarmee kinderen wegen kunnen maken.
- Laat de kinderen tijdens overgangsmomenten kleine rollenspellen uitvoeren. Ga bijvoorbeeld als een treintje naar buiten, of in de auto en doe virtuele gordels om! Je kunt ook een file nabootsen wanneer de kinderen in een rijtje staan. Speel in op de verbeeldingskracht van de kinderen en gebruik zeker ook hun fantasie!
- Laat verkeersliedjes horen of zing versjes tijdens verzorgingsmomenten of tijdens het eten. De kinderen bewegen op de muziek, luisteren of zingen mee.

Spraak-taalontwikkeling

Doelen	Kansen Creëren
<ul style="list-style-type: none"> De kinderen doen ervaring op met het voeren van gesprekken met pedagogisch medewerkers, ouders en met elkaar.	1.2, 6.1
<ul style="list-style-type: none"> De kinderen oefenen met spreken door iets te vertellen.	1.2, 4, 6.1
<ul style="list-style-type: none"> De kinderen oefenen met woordgebruik en breiden hun woordenschat uit.	1.1
<ul style="list-style-type: none"> De kinderen doen ervaring op met de oriëntatie op verhaal en tekst. Ze ontdekken dat de illustraties en teksten een verhaal vormen en bladeren door het boek.	2, 6
<ul style="list-style-type: none"> De kinderen doen ervaring op met luisteren.	2, 5, 6.1
<ul style="list-style-type: none"> De kinderen ontdekken leesplezier vanuit een rijke leesomgeving.	2
<ul style="list-style-type: none"> De kinderen doen ervaringen op met aanvankelijk schrijven	2.2

Kansen grijpen

- Lok veel gesprekken uit tijdens dagelijkse routines. Laat kinderen tijdens het knutselen de kleuren benoemen die ze herkennen van het (stop)licht, of van het verkeersbord dat ze knutselen. Stel vragen als *Waar past jouw bord bij? Waar is het bord voor bedoeld?* Stel open (denk)vragen en vragen die reactie en taal uitlokken bij het kind.
- Voer gesprekjes met de kinderen waarin je ze uitdaagt om taal te gebruiken, bijvoorbeeld in de vorm van taaldenkgesprekken. In zo'n gesprek geef je het kind ruimte om te ontdekken, te experimenteren en zelf vragen te stellen of op onderzoek uit te gaan. Door oprecht nieuwsgierig te zijn naar de reactie van het kind en een taaldenkvraag te stellen, lok je vaak spontaan een gesprekje uit.
- Besteed tijdens de verzorgmomenten of tijdens het eten en drinken aandacht aan het thema *Puk gaat op stap*. Wat hebben ze allemaal gezien onderweg naar het kindcentrum (auto's, fietsen, mensen te voet, verkeersborden, stoplichten e.d.)? Hoe zijn zij vandaag naar de opvang gekomen?

ACTIVITEITEN VOOR BABY'S EN JONGSTE DREUMESSEN

(0 tot 1,5 jaar)

Activiteiten voor baby's en de jongste dreumesen zijn gericht op ervaringen opdoen en het stimuleren van hun zintuigen, motorische vaardigheden, cognitieve ontwikkeling, en sociale interactie. Veiligheid, eenvoud, en het creëren van een liefdevolle, stimulerende omgeving zijn cruciaal. Bij baby's zijn verzorgingsmomenten bij uitstek geschikt om aandacht te besteden aan het thema. Eén op één momenten met de baby of dreumes versterken de band tussen jou en de baby en scheppen een gevoel van emotionele veiligheid en geborgenheid. Let op de reacties van de baby en pas de activiteit aan hun interesse en comfort aan.

Besteed samen met baby's en jongste dreumesen aandacht aan dit thema door:

- **Voelspelletjes:** laat de baby verschillende texturen en stoffen voelen van speelgoedvoertuigen, verschillende wielen, sporen, en dergelijke. Ze pakken het speelgoed vast, voelen structuren, rollen met de wieltjes in het zand. Vertel telkens wat het is.
- **Boekjes:** bekijk samen boekjes (met verschillende texturen) voor die gerelateerd zijn aan verkeer.

- **Geluiden:** laat ze kennismaken met geluiden uit het verkeer in de context waarin ze plaatsvinden. Door bijvoorbeeld veel met dreumesen en baby's te wandelen maken ze kennis met dit soort verkeersgeluiden (neem de baby's bijvoorbeeld mee met Kernactiviteit 1.2 als je gaat wandelen in de wijk. Denk bij geluiden aan het toeteren van een auto, een fietsbel, het brommen van een motor of een sirene. Moedig interactie aan door vragen te stellen als: 'Hoor je het geluid van de auto?' Vertel de kinderen wat je allemaal tegenkomt. Een fietsbel kun je eventueel ook binnen gebruiken (bijvoorbeeld als 1 van de voorwerpen in een zintuigendoos) om kinderen dit geluid te laten ervaren.
- **Bewegen:** laat de baby's geregeld op hun buik liggen met speeltjes binnen handbereik of laat ze kruipen over bijvoorbeeld kussens. Zorg voor verschillende soorten speelgoed (passend bij het verkeersthema) dat makkelijk vast te grijpen is. Denk aan een rij-autootje, speelgoedwagen of een fietsbel.
- **Kijken:** hang kleurrijke mobiles of speeltjes boven het bedje van een baby of in de speelruimte (met bijvoorbeeld papieren voertuigjes) en zorg dat de baby's zichzelf in een spiegel kunnen bekijken. Je kunt ook samen door prentenboekjes bladeren. Hang bij de verschoontafel afbeeldingen op van voertuigen, benoem tijdens het verschonen de voertuigen en doe het geluid ervan na, zodat de kinderen ook hier met het thema worden geprikkeld.
- **Hechting:** speel spelletjes als kiekeboe en vertel tijdens verzorgingsmomenten wat je gaat doen.
- **Taal:** zing liedjes over het verkeer en lees eenvoudige verhaaltjes voor met veel expressie. Praat veel tegen de kinderen.

Samen dansen

- M** de kinderen bewegen samen met jou op muziek
- T** de kinderen luisteren naar liedjes
- KO** de kinderen ervaren het plezier van verbondenheid door samen muziek te maken en te zingen

Jonge kinderen vinden samen dansen op vrolijke muziek vaak fijn. Dans samen met de baby op een vrolijk verkeersliedje. Bijvoorbeeld Klein Rood Autootje van Juf Roos. Je kunt ook de baby op schoot wiegen en natuurlijk lachen. Zing zachtjes mee met het liedje en beweeg samen door de ruimte. Tijdens het zingen zijn je gezichtsuitdrukkingen belangrijk voor een baby, dus maak veel oogcontact en lach naar de baby!

Roetsj!

- T** de kinderen zijn op een speelse wijze bezig met taal
- M** de kinderen oefenen met rollen
- OW** de kinderen ervaren verschijnselen uit de natuurkunde en techniek (het rollen van de helling)

Rol met een speelgoedauto naar de baby en kijk of hij reageert. Probeer verschillende voertuigen uit. Wat kan er nog meer rollen? Maak een helling van een plankje of stuk karton. Vraag aan de kinderen wat er gebeurt. Volg de handelingen van de kinderen en voeg er woorden aan toe. Laat ze ervaren, ontdekken, keuzes maken.

Waar is de auto?

- T** de kinderen luisteren naar woorden die bij dit thema horen
- OW** de kinderen ontdekken en verwonderen door voelen, proeven en ruiken
- SE** de kinderen reageren op anderen

Verstop verschillende speelgoedvoertuigen onder een deken en haal ze er om de beurt onder vandaan. Hoe reageert de baby? Vertel wat je doet en kijk naar de reactie van de baby: 'Waar is de auto? Kijk, hier is de auto! Wil jij de auto aanraken?' Als de baby geen aandacht meer heeft, verstop je het voorwerp opnieuw en bekijk je of de baby betrokken blijft. Kan de baby zelf ook al iets onder de deken vandaan halen? Bekijk hoe lang de baby dit spelletje leuk vindt, maak oogcontact en verwoordt wat je ziet en doet.

Samen foto's kijken

- T** de kinderen luisteren naar woorden die bij het thema horen
- DG** de kinderen maken kennis met digitale apparaten

Verzamel foto's van verkeersobjecten (verschillende voertuigen, zebrapad, een stoplicht, etc.) en hang deze op ooghoogte op in de groepsruimte. Til een baby op, bekijk de foto's en benoem wat je ziet. Nodig kinderen uit deze woorden te herhalen. Laat de foto's eventueel zien op een tablet, zodat ze kennismaken met dit digitale apparaat.

Tip: kijk met de kinderen naar buiten door het raam en benoem de verkeersobjecten die je daar ziet.

ACTIVITEITEN VOOR DREUMES EN PEUTERS

(1,5 tot 4 jaar)

Uk en Puk versie 2.0 biedt 18 activiteiten voor dreumes en peuters: 6 kernactiviteiten en 12 keuzeactiviteiten.

Kernactiviteit 1 Puk op het verkeersplein

Wat ga je doen?

De kinderen verkennen samen met Puk het getekende parcours op het verkeersplein: de themahoek voor de komende weken! Dit doen ze lopend, met loopfietsjes of speelgoedauto's.

Waar werk je aan?

- OW** De kinderen nemen deel aan het verkeer. Ze ontdekken de getekende wegen op het verkeersplein.
- SE** De kinderen doen ervaring op met het omgaan met andere kinderen.
- M** De kinderen oefenen met **balanceren** door te rijden op de loopfiets of over hindernissen te stappen.

Wanneer en waar?

In de kring in een grote groep. Daarna buiten met de hele groep (in de themahoek).

Wat heb je nodig?

- stoepkrijt
- Puk
- blokken of andere obstakels
- hoepels
- tunnels (indien beschikbaar)
- optioneel: kegels of hoedjes
- speelgoedauto's en/of loopfietsen

Hoe bereid je voor?

Teken op het plein met stoepkrijt een parcours voor de kinderen: teken twee weghelften, zijwegen en kruisingen. Zet loopfietsen, speelgoedauto's en eventueel skibbyballen klaar. Kleed het verkeersplein aan met obstakels zoals kegels, hoepels, tunnels of blokken. Teken een kleine parkeerplaats met verschillende vakken naast de 'weg'. Zet Puk op het verkeersplein neer, bijvoorbeeld op een fiets. Tape of plak een paar pijlen richting de buitendeur. Maak binnen met kleine schoentjes modderafdrukjes richting de deur naar buiten.

Breid tijdens deze themaperiode het verkeersplein samen met de kinderen steeds verder uit. Welke ideeën hebben de kinderen? Focus in het begin op 'de weg' en voeg later andere elementen toe, zoals een zebrapad, een stoplicht, een straat, een rotonde, een tankstation.

Belangrijke woorden

de auto	buiten	de fiets	kijken
lopen	parkeren	pas op!	rijden
de stoep	de weg		

Introductie

Kijk de kring rond. Vraag: 'Zit iedereen op zijn of haar stoel? Missen we iemand?' Op de stoel van Puk ligt alleen zijn rugzak. Vraag of de kinderen weten waar Puk is. Waar kan hij toch zijn? Hebben jullie hem ergens gezien? Laat de kinderen de ruimte verkennen en ontdekken. Wijs ze op de pijlen richting de buitendeur. Kijk of ze de modderige voetstappen zien, en zeg: 'Hee! Wat zijn dit voor modderige voetstappen? Zouden die van Puk zijn? Waar gaan de voetstappen heen? Zullen we ze eens volgen?'

Kern

De kinderen volgen de aanwijzingen naar buiten. Vraag wat ze allemaal zien op het plein. Er is iets getekend op de tegels! En kunnen de kinderen Puk vinden? Wanneer ze hem niet vinden zeg je: 'Daar! Hij zit op een fiets.' Puk vertelt dat hij benieuwd is waar de weg naar toe gaat. Vraag wat de kinderen nog meer zien op het plein, en laat ze hierover vertellen. Er zijn auto's, er is een weg en een stoep. Stel vragen als: 'Hmmm, waar mag ik nu fietsen? En waar mag ik wandelen? Hoe kom ik veilig naar de overkant?'

Laat de kinderen vervolgens op hun eigen manier het verkeersplein ontdekken, met of zonder voertuig. Maar: pas op! Er staan allemaal dingen op de weg.

Interactievaardigheid Respect voor autonomie:

Tijdens deze activiteit mogen de kinderen zelf bepalen hoe ze het verkeersplein willen ontdekken. Laat ze vrij in het kiezen van hun 'voertuig' en respecteer dat niet elk kind in dezelfde snelheid het verkeersplein op wil. Geef elk kind het gevoel dat het mag zijn wie het wil zijn en dat het er toe doet wat hij wil.

Afsluiting

Zet samen met de kinderen en Puk de auto's of fietsen in de getekende parkeervakken. Zeg: 'We gaan parkeren!' En dan gaan we samen weer naar binnen.' Blik samen terug op de activiteit. Vraag bijvoorbeeld: 'Hoe vond jij het rijden op de weg? Hoe zorg je dat de auto's en fietsen niet gaan botsen?' Wie weet een regel in het verkeer? De kinderen vertellen wat ze gedaan hebben en wat ze al weten over het verkeer. Herhaal de belangrijke woorden en verduidelijk ze in verschillende contexten. Vertel dat de kinderen de komende tijd nog lekker veel op het verkeersplein mogen spelen.

Intensief

- Doorloop samen met de kinderen het parcours en laat ze voorzichtig kennismaken met verkeersregels. Je kunt bijvoorbeeld samen wachten tot andere kinderen zijn overgestoken, of voordoen hoe je goed om je heen kijkt of de weg vrij is.
- Ontdek samen de weg en de stoep in het parcours. *Herkennen ze dit? Waar zien ze dit nog meer? Er is ook een parkeervak getekend. Wat is dat?*

Verdiept

- Moedig de kinderen aan om de verschillende obstakels te omzeilen terwijl ze op de weg rijden of wandelen.
- Wat missen de kinderen nog? Laat ze vanuit hun ideeën voertuigen of andere zaken toevoegen aan het verkeersplein, bijvoorbeeld met stoepkrijt of met ander beschikbaar materiaal.
- Laat de kinderen Puk helpen dit parcours veilig af te leggen. Benoem samen wat je allemaal tegenkomt. Stel hardop denkend vragen, bijvoorbeeld *Hoe zorgen we ervoor dat Puk veilig naar de overkant komt? Wie heeft een idee?* Laat de kinderen reageren of elkaars ideeën.
- Introduceer verkeersregels tijdens het spel, zoals stoppen bij een rood 'stopteken' of wachten op een groen licht voordat ze verder gaan.

Keuzeactiviteit 1.1 Wandelen in de wijk

Wat ga je doen?

De kinderen verkennen het verkeer tijdens een wandeling in de wijk. Ze benoemen samen met jou de voertuigen en verkeersvoorwerpen die jullie tegenkomen en maken hier foto's van.

Waar werk je aan?

- T** De kinderen oefenen met woordgebruik en breiden hun woordenschat uit. Ze maken kennis met nieuwe woorden en herhalen deze.
- DG** De kinderen oefenen met praktische ICT-vaardigheden. Ze maken kennis met een fotocamera of smartphone.
- OW** De kinderen nemen deel aan het verkeer. Ze oefenen zich veilig te gedragen op straat.
- OW** De kinderen zijn bezig met de inrichting en indeling van een ruimte (het verkeersplein).

Wanneer en waar?

Met een klein groepje, buiten in de wijk.

Wat heb je nodig?

- een fotocamera (of een tablet of smartphone)
- Puk

Hoe bereid je voor?

- Bedenk vooraf wat een handige en korte route is om samen met de kinderen te lopen. Waar kom je bijvoorbeeld veel verkeersborden, een fietspad en enkele voertuigen tegen?
- Zorg dat alle kinderen hun jas en schoenen aan hebben.
- Zorg dat je een opgeladen telefoon, tablet of camera bij je hebt.

Belangrijke woorden

het (verkeers)bord	de foto	het (stop)licht
lopen	de stoep	de straat
wachten	de weg	wijzen

Beschrijving

Maak met Puk en de kinderen een korte wandeling in de wijk, bijvoorbeeld een kwartiertje. Benoem samen alles wat je tegenkomt op straat en op de weg. Stel voor om foto's te maken van 'het verkeer': auto's, fietsen, het fietspad, verkeersborden, de stoep, het stoplicht et cetera. Bekijk de interesse van de kinderen. Waar maken ze graag een foto van? Stel denkvragen tussendoor: 'Wat zie ik daar? Wie weet wat dat is? Waarom zijn er eigenlijk stoplichten? Wanneer mogen we oversteken? Wanneer moeten we wachten?' Wij lopen op de stoep. Doen we dat wel goed? Wie mogen er allemaal op de stoep? En wie niet? Laat de kinderen om beurten zelf (op het knopje drukken om) een foto maken. Misschien wil Puk ook wel op de foto! Print na de wandeling print de foto's uit en hang ze binnen op, op ooghoogte van de kinderen. Blik samen terug op de 'verkeerswandeling', bekijk de foto's en herhaal de woorden.

Keuzeactiviteit 1.2 Hoe ben jij hier gekomen?

Wat ga je doen?

De kinderen vertellen samen met hun ouders met welk vervoersmiddel zij naar het kindcentrum zijn gekomen en plakken een foto op de muur bij het vervoersmiddel waarmee ze gekomen zijn. Daarna zingen ze samen met de ouders een liedje in de kring.

Waar werk je aan?

- T** De kinderen doen ervaring op met het voeren van gesprekken.
- T** De kinderen oefenen met spreken door iets te vertellen.
- R** De kinderen oefen met het tellen van hoeveelheden.
- T** De kinderen oefenen met het vergelijken van hoeveelheden (meer/minder, meeste/minste).

Wat heb je nodig?

- zwarte, grijze of bruine stukken papier
- een uitgeprinte foto van het kindcentrum
- een uitgeprint plaatje van een huis
- iets om het papier en de foto's mee aan de muur te bevestigen
- een opgeladen telefoon of camera om foto's mee te maken
- iets waar je muziek van YouTube mee kunt afspelen
- uitgeprinte plaatjes van auto's, fietsen, de trein, bus en schoenen (lopend)
- uitgeprinte foto van Puk

Hoe bereid je voor?

Maak van brede stroken zwart of bruin papier een weg. Maak van grijs papier aan de zijkanten stoepen. Plak aan het begin van de weg de foto van het huis, en aan het einde de foto van het kindcentrum. Hang deze weg op ooghoogte van de kinderen op aan de muur. Maak de verschillende vervoersmiddelen (genoeg voor elk kind) vast op de weg de muur. Plak de foto van Puk vast op een loopfiets en maak deze vast aan de muur. Zorg dat je het liedje klaarzet en de songtekst kent of erbij hebt.

Belangrijke woorden

dag	de auto	de bus	de fiets
de foto	het huis	het lied	de trein
zingen	zwaaien	meeste	minste

Beschrijving

Verwelkom de kinderen en hun ouders. *Wat gezellig dat jullie er zijn! Puk vertelt dat hij vandaag met de fiets is gekomen.* Laat zijn foto zien op de weg aan de muur. *Kijk, Puk zit op de fiets!* Laat de kinderen vertellen hoe zij vandaag naar het kindcentrum gekomen zijn. Gebruik de afbeeldingen van voertuigen op de muur. Welke voertuigen kennen ze? Geef het kind een foto van zichzelf en laat deze opplakken bij de wijze waarop het is gekomen. Als ze te voet zijn gekomen, plak de foto dan bij de schoenen. Zet het liedje *Op straat* aan en zing en dans met elkaar. Herkennen de kinderen de woorden uit het liedje? Welke voertuigen herkenden ze? De auto, de trein of de fiets? Kijk naar de foto's op de weg. Hoe zijn de meeste kinderen naar het kindcentrum gekomen? En hoe zijn de minste kinderen gekomen? Tel de aantallen al aanwijzend hardop. Sluit de activiteit af met het liedje en stimuleer de kinderen om mee te zingen en te dansen!

Kernactiviteit 2 Met Puk in de trein (spelbegeleiding)

Wat ga je doen?

De kinderen bouwen met de materialen uit de bouwhoek een autoweg of treinsporenroute.

Waar werk je aan?

- RW** De kinderen vergelijken de treinstukken op **lengte en vorm**. Ze onderzoeken eigenschappen hiervan.
- RW** De kinderen doen ervaring op met het **construeren** met stukken treinspoor, of stukken van een autoweg.
- DG** De kinderen oefenen met **computational thinking**. Ze gebruiken stukken treinspoor om een groter geheel op te bouwen.
- SE** De kinderen **werken samen** om het treinspoor of de autoweg te bouwen.
- FM** De kinderen oefenen met hun **fijne motoriek** door de stukken spoor aan elkaar te leggen.

Wanneer en waar?

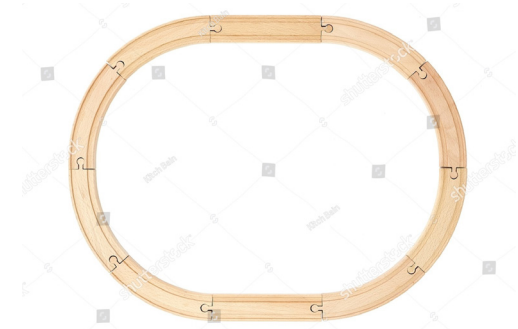
Tijdens een ochtend- of middagactiviteit in de bouwhoek, in kleine groepjes.

Hoe bereid je voor?

Zorg dat de bouwhoek uitdagend ingericht is (zie hiervoor de paragraaf voorbereiding in de inleiding van deze themakatern). Verzamel de benodigde materialen (zie hierboven) en zorg voor voldoende ruimte in de bouwhoek.

Belangrijke woorden

de bocht	de brug	de overkant
recht	rechtdoor	de rivier
het spoor	het stuk(je)	de trein
de tunnel		

Wat heb je nodig?

- verschillende stukken van een treinspoor (rechte stukken, bochten, wissels, bruggen)
- speelgoedtrein
- Puk

Introductie

Puk speelt in de bouwhoek met verschillende stukken treinspoor. Laat de kinderen ontdekken dat je deze stukken aan elkaar kunt leggen. Haal de speelgoedtrein uit Puks rugzak. Vertel dat hij graag een ritje wil maken met zijn speelgoedtrein, maar dat hij hulp nodig heeft bij het bouwen van het treinspoor.

Kern

De kinderen maken samen een spoorroute met verschillende stukken treinspoor. Volg het spel en sluit aan bij de spelinitiatieven van de kinderen. Verrijk het spel, passend bij de behoefte van het kind. Praat bijvoorbeeld over de verschillende vormen van de stukken (recht, bochten, wissel). Gebruik ook andere bouwmaterialen, zoals plankjes, blokken, stroken papier en de speelgoedauto's. Moedig aan tot samenwerken. Ondersteun waar nodig bij het aanleggen van stukken. Stel verdiepende vragen zoals: 'Waar gaat Puks trein naartoe?' of 'Wat voor stuk heb je dan nodig? Een rechte? Of maakt de trein een bocht?'

Interactievaardigheid Begeleiden van onderlinge interacties: Benoem tijdens deze activiteit wat je ziet bij de andere kinderen. Zo vestig je de aandacht van de kinderen op elkaar. Geef ieder kind een ander stukje van het spoor waardoor je samenwerking stimuleert. Willen ze de bocht om? 'Oh, Soraya heeft een stukje voor de bocht.'

Afsluiting

Vertel dat Puk heel blij is met de geweldige hulp van de kinderen. *Nu kan hij met de trein naar ...? Waar zou hij naartoe willen? Misschien wil Puk wel naar zijn oma.* Vraag: 'Waar zouden jullie heen willen?' Laat de kinderen vertellen welk reisdoel ze voor ogen hebben.

Intensief

- Doe de kinderen voor hoe zij de stukken aan elkaar kunnen vastmaken.
- Zeg bij iedere handeling hardop wat je doet: 'ik leg dit stukje aan het andere stukje.'

Verdiept

- De kinderen maken verschillende hellingen van karton. Bekijk samen of het stevig is en hoe de voertuigen ervanaf kunnen rijden.
- Breid de route uit met bruggen. Leg de stroken blauw papier in de bouwhoek en vraag hoe de trein van Puk naar de overkant moet. Stimuleer de kinderen om een oplossing te bedenken. Vraag: 'Wat zou Puk kunnen helpen?' Bouw samen bruggen van blokken, stukken treinspoor, of karton. Wees creatief en gebruik de initiatieven van de kinderen!

Suggesties

Lees voor uit boeken die bij verkeer en vervoer passen.

Keuzeactiviteit 2.1 Wegen bouwen in het zand

Wat ga je doen?

De kinderen bouwen in de zandtafel of zandbak samen wegen, bruggen en een stadje in het zand van zand, takjes, plankjes, klei of ander beschikbaar materiaal.

Waar werk je aan?

- OW** De kinderen experimenteren met zand en verschillende materialen. Ze ontdekken wat deze materialen doen in het zand.
- KO** De kinderen maken kennis met beeldende vorming. Ze experimenteren met verschillende materialen zoals papier, karton, klei, zand en water om zo ervaring op te doen met vormen en texturen zoals hoekig, zacht, stevig, korrelig, glad.
- SE** De kinderen oefenen het samenwerken met elkaar.

Wat heb je nodig?

- zandtafel of zandbak
- klei
- takjes
- speelgoedauto's
- plankjes of stukken karton
- wc-rollen
- kleine poppetjes
- optioneel: speelgoedbrug

Hoe bereid je voor?

Zet de zandtafel met voldoende zand klaar. Leg alle benodigde materialen binnen handbereik. Zet eventueel een speelgoedbrug over een strook blauw papier om een voorbeeld te geven.

Belangrijke woorden

de brug	graven	de klei
onder	over	de overkant
de rivier	de stad	de tunnel
het zand		

Beschrijving

Laat de kinderen ontdekken bij de zandtafel of zandbak. Moedig ze aan om wegen te maken voor de auto's. Vraag waar de auto's heen gaan. Graaf samen kleine 'riviertjes'. Stel vragen: *'Hoe komen de poppetjes nu aan de overkant van het water?'* Stimuleer de kinderen om samen te werken aan een oplossing. Ze bouwen bijvoorbeeld bruggen of tunnels van klei, zand, takjes, plankjes, wc-papier, karton, of ander beschikbaar materiaal. Vraag: *'Kunnen de auto's hier nu overheen rijden?'* of *'Kunnen ze eronder door?'* Vinden ze het moeilijk? Laat foto's zien van verschillende bruggen of laat het zien met een speelgoedbrug en een poppetje, auto's of fietsen. Uiteindelijk wordt de zandtafel een kleine stad die tot leven komt, waarin de kinderen steeds dingen toevoegen: huisjes, bomen, bootjes, poppetjes etc. Laat ze zelfstandig spelen in hun eigen gecreëerde stadje.

Keuzeactiviteit 2.2 Sporen maken (met verf)

Wat ga je doen?

De kinderen maken sporen in verf met de wieltjes van verschillende speelgoedvoertuigen.

Waar werk je aan?

- KO** De kinderen zijn bezig met beeldende vorming. Ze experimenteren met verschillende materialen zoals verf en papier en maken iets vanuit hun eigen fantasie en idee.
- OW** De kinderen experimenteren met verschillende materialen, stoffen en voorwerpen.

Wat heb je nodig?

- verschillende speelgoedvoertuigen (bijvoorbeeld treintjes, tractors, auto's, fietsen, etc.). Het is belangrijk dat ze verschillende sporen kunnen maken.
- verschillende kleuren verf
- bordjes voor de verf
- grote vellen papier (evt. een stuk behang)
- een bak met water (en eventueel milde zeep)
- handdoeken
- schorten of oude kleren

Hoe bereid je voor?

Maak ruimte aan een tafel. Bedek de tafel eventueel met plastic of kranten. Leg lege vellen papier klaar op tafel. Leg bordjes klaar en doe er vast verf op. Op elk bordje een kleur. Zet de verschillende speelgoedvoertuigen klaar op tafel.

Belangrijke woorden

de auto	de fiets	de kleur
links / rechts /	rechtdoor	het papier
rollen	de tekening	de trein
de verf	wassen	

Beschrijving

Vertel de kinderen dat jullie met speelgoedauto's sporen gaan maken. Laat zien hoe je een spoor maakt: doop de wielen van een auto in de verf en rijdt over het papier. De kinderen kiezen vervolgens een voertuig, dopen dit in de verf en rollen over het papier. Moedig ze aan verschillende voertuigen en kleuren te gebruiken. Stel ondertussen vragen als: *'Wat voor spoor wil jij maken? Waar gaat jouw spoor naar toe?'* of *'Wat maakt dit spoor anders?'*. Benoem samen de kleuren die ze gebruiken. Verrijk de activiteit door variaties te laten zien, zoals zigzagsporen of cirkels. Meng eventueel kleuren om nog meer verschillende patronen te ontdekken. Na het drogen van de kunstwerken hang je ze op in de ruimte. Laat de kinderen nadenken over de vraag: *'Aan wie wil je jouw tekening geven?'* (kan later worden meegegeven aan ouders). Maak de auto's weer schoon in 'de wasstraat'.

Wil je meer weten?

Heb je vragen of ben je benieuwd naar de vernieuwde Uk & Puk? Bezoek onze website en meld je aan. Zo blijf je altijd op de hoogte van de laatste ontwikkelingen!

Uk&Puk wordt ontwikkeld door:

Als leren je lief is

